

Проституцията и политиката

СТ.Н.С. И СТ. Д-Р АНТОНИЙ ГЪЛЪБОВ,
ИНОТИПУТ ПО СОЦИОЛОГИЯ, БАН

Честотата, с която необходимостта от регулация на проституцията се проектира в публичния дебат, подсказва наличието на проблем. Както и липсата на политическа воля за неговото решаване. Проблемът се състои в изключително високото равнище на риск, компрометиращ качеството на човешкия живот, и пряката обвързаност между структурите на организираната престъпност и сутеньорската мрежа.

Социалният и политическият проблем съвпадат в разбирането за проституцията като част от реалността на съвременното общество. Никой не оспорва наличието на проституцията у нас. По данни на МВР за края на 2002 година, проститутките са били 4611. През 2003 били около 5000, а през 2005 година броят им

■ **Държавата не противодейства ефективно на престъпленията срещу човешкото достойнство**

Антоний Гълъбов

най-вероятно е надхвърлил 10 000. Ако приемем, че всяко проституиращо момиче (или момче!) "изхранва" освен сутеньора си, поне още четирима или петима души по "хранителната верига" на българската и международна организирана престъпност, можем да се доближим до представата за обхвата и значението на проституцията.

Проблемът е в това как да бъде регулиран този процес. Консервативната политика го възприема като елемент от деградацията на семейните ценности и качеството на човешкия живот. Консервативното решение се основава на разби-

рането за проституцията като престъпление, което трябва да бъде ефективно санкционирано от закона. Либералите го възприемат като "естествена" част от съвременната индустриална цивилизация, като част от свободния пазар, който може да се регулира, но не и да бъде криминализиран. На това равнище, изглежда, че основният спор е съсредоточен върху ефективността на регулацията.

Спецификата на българската политическа култура определи парадоксалното изкривяване на публичния дебат за социалната практика на проституцията в България. Наказателният кодекс кри-

минализира единствено склоняването към проституцията. Това либерално решение индиректно легализира упражняването на платения секс. В същото време, съдебната практика показва сериозни дефицити при наказателното преследване на сутеньорите и техните мрежи. Свидетелските показания срещу сутеньорите често биват компрометирани, а момичетата, поддали оплакване за насилствено склоняване към проституцията, са подложени на постоянен натиск. Практиката показва, че държавата не е в състояние да защити свидетелите по дела срещу сутеньори, което обезсмисля самата наказателна норма.

Проституцията, като част от организираната престъпност, има пряко отношение към трафика на хора и наркотици. Тя е част от "финансовата" система на българската и международната организирана престъпност. Огромната част от печалбите, генерирани от проституцията, се "изместват" в разширяването на обхвата на престъпната дейност и в осигуряването на политически протекции за нея. В същото време, за разлика от много други форми на организирана

Проституцията и политиката

ПРОДЪЛЖЕНИЕ ОТ 19-А СТР.

престъпност, проституцията е публична в своето съществуване. Тя е демонстративно видима, а по този начин изглежда дори обществено приемлива. Показателен в това отношение е и Меморандумът за развитие на туризма, според който в законодателен план, законът за проституцията е приравнен по важност с необходимостта от нов закон за туризма и закон за браншовите организации.

Още по-сериозният проблем е в това, че обхватът на проституцията в България се основава на ръста на домашното насилие, равнището на социална дезинтеграция, както и на фалшивия двоен стандарт на т.нар. семеен морал. Подобно на корупцията (без която проституцията не би могла да постигне сегашните си мащаби) тя продължава да бъде морално осъдителна, но социално ефективна дейност. Както и доста печеливш нелегален бизнес. Липсата на политическа воля за регулация на проституцията е едно от най-съществените доказателства за размера на корупционното влияние на организираната престъпност върху законодателния процес у нас. Подобен отказ от регулация, по същество протезира проституцията в сегашния ѝ вид.

През изминалите години, десетки хиляди млади момичета и деца станаха жертва на сексуално насилие и дискриминация. Някои от тях изгубиха живота си, а повечето бяха лишени от житейска перспектива извън клеймото на наложената им зависимост. Социалната изолация и домашното насилие, неефективната система на социална политика и демотивираността на правоприлагащите институции у нас, позволиха проституцията да се превърне в полулегална предприемаческа дейност. Извън нейната "сива" икономика, държавата дори не е в състояние да определи реалните размери на проблема. Няма систематично усилие за изграждане на надеждна информационна база, която да позволи формирането на държавна политика в тази насока. Липсва ефективен контрол върху вюрнографските материали, а те са само част от средата, генерираща

и легитимираща проституцията. Всичко това позволява разгръщането на широка мрежа от съпътстващи проституцията престъпления и зависимости, но и полицейски произвол.

Темата за закон за проституцията, винаги е била използвана като ефектен политически РН. Ахмед Доган лансира тезата за необходимостта от закон за проституцията по време на първия мандат на ДПС в управлението на страната при правителството на Любен Беров. Тогава идеята бе определена като част от екстравагантността на неговото политическо присъствие. Във всеки случай, като не по-сериозно или отговорно от предложението за забрана на БСП.

През 2003 година тогавашният министър на вътрешните работи, а днес на правосъдието – Георги Петканов, заяви, че написването на закон за проституцията било лесна работа. И той можел да го направи за 24 часа, стига да е ясно какво искат държавата и обществото – да се забрани или да се легализира проституцията. Според Петканов, МВР можело активно да съдейства, но инициатор трябвало да бъдат министерствата на просветата и на труда. НДСВ не се е отказало от идеята и готвело проектозакон за публичните домове в България, както обяви наскоро Светослав Спасов.

БСП няма да поеме подобна инициатива, тъй като тя би могла още повече да компрометира червеното ръководство пред избирателите и симпатизантите ѝ. Затова и триъгълната коалиция, най-вероятно няма да предприеме действия по приемането на подобен закон през тази година. В законодателната програма на правителството до юни 2006 година такъв законопроект не фигурира. А през втората част на годината управляващите ще трябва да решават много по-тежки проблеми. Говоренето за проституцията и употребата ѝ за кокетирание със социаллибералния модел на управление, ще продължи. Както и безпрепятственото "инвестиране" на мръсните пари от проституция в корупционната бариера пред нормализацията на българското общество.